

**ITÄMERI TOIMENPIDEOHJELMA 2024-2028
MIEHIKKÄLÄ JA VIROLAHTI**

PÄIVITYS 2024

SISÄLLYSLUETTELO

1. Itämerihaaste ja Itämeri-toimenpideohjelman laatiminen	3
2. Itämeri-sitoumus 2024-2028	3
3. Visio ja tavoitteet 2028	4
3.1 Merten kestävä käytön edistäminen	5
3.2 Roskaantumisen estäminen	5
3.3 Haitallisten aineiden vähentäminen	5
3.4 Luonnon monimuotoisuuden lisääminen	5
3.5 Rehevöitymisen hillitseminen	6
3.6 Yhteistyön ja osallisuuden lisääminen	6
4. Toimenpiteet	7
4.1 Vapaa-ajan veneily	7
4.2 Suunnitelmallinen vesialueiden käyttö	7
4.3 Roskaantumisen estäminen	8
4.4 Jätevedet	9
4.5 Hajakuormitus	11
4.6 Maatalous	11
4.7 Metsätalous	13
4.8 UUSI: Kalakannat ja virkistyskäyttö	14
4.9 UUSI: Vieraslajien torjunta	14
4.10 Itämeritietoisuuden lisääminen	14
5. Esimerkkejä jo toteutetuista toimenpiteistä	15
6. Toimenpideohjelman päivittäminen ja toimien rahoittaminen	15

1. Itämerihaaste ja Itämeri-toimenpideohjelman laatiminen

Itämerihaaste on Helsingin ja Turun kaupunkien aikaansaama verkostoaloite, joka kutsuu organisaatiot sitoutumaan Itämeren suojeluun, tekemään oman Itämeri-toimenpideohjelmansa ja alkavan toteuttaa sitä. Miehikkälän ja Virolahden kunnat vastasivat Itämerihaasteeseen vuonna 2008 laatimalla oman toimenpideohjelmansa Itämeren suojelemiseksi. Toimintaohjelmaa on päivitetty vuosittain.

Itämerihaasteessa haasteen vastaanottaneet tahot sitoutuvat laatimaan oman Itämeren suojeluun tähtäävän toimenpideohjelmansa, joka sisältää lain vaatimukset ylittäviä konkreettisia toimenpiteitä Itämeren hyväksi.

Itämerihaasteessa on asetettu uusi toimintakausi vuosille 2024-2028. Miehikkälän ja Virolahden kuntien Itämeri-toimenpideohjelman on ajateltu olevan jatkuva projekti ja kunnat ovat siis mukana tälläkin kaudella ja päivittävät Itämeri-sitoumuksensa.

Itämerihaasteen verkostoon on liittynyt jo 330 organisaatiota Suomesta ja muista Itämeren maista.

2. Itämeri-sitoumus 2024-2028

Tällä sitoumuksella organisaatiomme tunnistaa vastuunsa meren käyttöpaineiden ja meren tilan parantamisen yhteensovittamisessa. Haastamme itsemme ja organisaatiomme työhön terveen ja tuottavan Itämeren puolesta vahvistaaksemme yhteistä tunnetta lähivesiemme omistajuudesta ja vastuuta niiden hyvinvoinnista.

Vastaamme yhteiseen haasteeseen vapaaehtoisesti, tekemällä vesistöjen eteen enemmän, kuin mitä laki ja ydintoiminme vaatimukset edellyttävät. Sitoudumme konkreettisiin toimiin vähentääksemme oman toimintamme aiheuttamaa kuormitusta lähivesiin ja Itämereen.

Liitymme Itämerihaaste-verkostoon vuosiksi 2024–2028

Toimimme yhteisen vision edistämiseksi käynnistämällä yhden tai useamman v. 2024-2028 , teemoihin liittyvän Itämeri-toimenpiteen, seuraavan 12 kuukauden kuluessa sekä täydentämään omaa Itämeri-toimenpideohjelmaa tämän jälkeen uusilla toimenpiteillä.

Raportoimme Itämerityön edistymisestä Itämerihaasteen koordinaattoreille 12 kuukauden kuluttua.

3. Visio ja tavoitteet 2028

Itämerihaasteen visiona on puhdas, tuottava ja yhteinen Itämeri

Toimenpideohjelman 2024-2028 tavoitteet

Tällä hetkellä käynnissä on neljäs toimenpidekausi vuosille 2024-2028. Kauden tavoitteita on kuusi ja ne kattavat Itämeren tilaan merkittävimmin vaikuttavia uhkia ja keskeisimpiä ratkaisuja:

Merten kestävän käytön edistäminen

Roskaantumisen estäminen

Haitallisten aineiden vähentäminen

Luonnon monimuotoisuuden lisääminen

Rehevöitymisen hillitseminen

Yhteistyön ja osallisuuden lisääminen

3.1 Merten kestävä käytön edistäminen

Merten kestävällä käytöllä tarkoitetaan merenkulun ja siihen liittyvien toimintojen, sekä muiden vesistöissä ja veden alla tapahtuvien toimintojen kestävyttä. Tavoitteena on, että meren käyttö ei huononna sen tilaa ja kaikenlainen saastuttaminen ja muu kuormitus olisi mahdollisimman pientä. Toiminnan merialueella tulisi häiritä mahdollisimman vähän ekosysteemien toimintaa ja eliöiden hyvinvointia. Meren kestävään käyttöön liittyy esimerkiksi laivaliikenteen, virkistyskäytön, kalastuksen ja muiden elinkeinojen harjoittamisen ympäristöystävällisyys.

Käsittämättömän ja käsitellyn käymäläjäteveden päästäminen aluksesta veteen on kielletty Suomen vesialueella ja talousvyöhykkeellä ja suomalaisesta aluksesta myös Suomen aluevesien ja talousvyöhykkeen ulkopuolella siten kuin MARPOL 73/78 -yleissopimuksen IV liitteessä, Helsingin sopimuksessa taikka Suomea sitovissa muissa kansainvälisissä velvoitteissa määrätään tai Euroopan yhteisön säädöksissä säädetään.

Merialueisiin ja vesiin kohdistuvat moninaiset yhteiskunnan käyttömuodot, tarpeet ja toiminnot aiheuttavat paineita sekä ympäristölle että vesialueiden kestävälle käytölle. Samalla mm. ilmastonmuutoksen takia kuormitusriskit ovat lisääntymässä ja haitalliset vieraslajit aiheuttavat huolta. Toimenpiteiden tavoitteena on täydentää tietoa vedenalaisesta luonnosta (luontotyypit ja lajisto) kaupunkien merialueilla ja toteuttaa monikäytön periaatetta. Näin suunnittelu, rakentaminen ja ylläpito ottavat huomioon samoille alueille kohdistuvia erilaisia toimintoja sekä ympäristön ja ihmispaineiden muutoksia.

3.2 Roskaantumisen estäminen

Itämereen päätyy paljon roskaa, josta suuri osa on peräisin maalta. Eläimille roskan suuri määrä aiheuttaa konkreettista haittaa esimerkiksi takertuen niihin ja päätyen ruuan mukana niiden elimistöön. Suuri osa roskasta on muovia, joka hajoaa meressä edelleen mikromuoveiksi. Mikromuovia on löydetty myös ihmisistä. Tupakantumpit ovat yleisin roska rannoilla. Niistä liukenee mereen haitallisia aineita. Suomessa toimiva jätehuolto käsittelee roska-astioihin lajitellut jätteet, eikä asianmukaisesti hävitettyjä roskia päädy sitä kautta mereen.

Itämerihaasteen tavoite on saada roskaantuminen hallintaan. Meren roskaantuminen vaikuttaa haitallisesti meriympäristöön, ihmisen terveyteen ja meriympäristön virkistyskäyttöön sekä aiheuttaa taloudellista haittaa rannikon elinkeinotoiminnalle. Tavoitteena on vähentää roskaantumista meriympäristössä niin, että meriluonto voi hyvin ja meren ekologisesti hyvä tila saavutetaan.

3.3 Haitallisten aineiden vähentäminen

Itämereen päätyy haitallisia aineita esimerkiksi teollisuudesta, pelloilta ja kotitalouksien jätevesien mukana. Hulevesien mukana haitalliset aineet päätyvät esimerkiksi kaduilta suoraan vesistöihin. Jätevedenpuhdistamolle päätyvistä yhdyskuntavesistä päätyy myös haitallisia aineita mereen, koska kaikkia aineita ei pystytä poistamaan kokonaan jätevesien käsittelyssä. Itämeren kuormittavat myös historian saatossa merenpohjaan sedimentoituneet pitkäikäiset haitalliset kemikaalit sekä esimerkiksi uponneet alukset, joista voi vapautua vaarallisia kemikaaleja ajan saatossa. Itämerestä löydettyjen haitallisten aineiden pitkän aikavälin yhteisvaikutuksista tiedetään vasta vähän. Eniten ongelmia tällä hetkellä aiheuttavat elohopea, lääkeaineet, palonestoaineet ja öljyt. Haitalliset aineet ja myrkyt voivat kertyä eliöihin ja rikastua ravintoketjussa, päätyen lopulta ravintoketjun huipulle petoeläimiin ja ihmiseen. Lisäksi ne voivat aiheuttaa hormonihäiriöitä koko ravintoketjussa.

Itämerihaasteen tavoite on saada haitalliset aineet hallintaan. Haitalliset aineet kuten pysyvät orgaaniset yhdisteet vaikuttavat haitallisesti meriympäristöön, ihmisen terveyteen ja meriympäristön virkistyskäyttöön sekä aiheuttavat taloudellista haittaa rannikon elinkeinotoiminnalle. Toimenpiteiden tavoitteena on alentaa haitallisten aineiden pitoisuuksia niin, että meriluonto voi hyvin ja meren ekologisesti hyvä tila saavutetaan.

3.4 Luonnon monimuotoisuuden lisääminen

Luonnon monimuotoisuudella tarkoitetaan lajien, elinympäristöjen ja geenien kirjoa maapallolla tai tietyssä luontotyypissä. Monimuotoisuus on ihmisen toiminnan seurauksena vähentynyt jo pitkään, mikä aiheuttaa lajien sukupuuttoja ja ekosysteemien heikentymistä. Luonnon monimuotoisuus on välttämätöntä myös ihmiselle ekosysteemipalveluiden, kuten ruuantuotannon, luonnonvarojen hyödyntämisen ja terveysvaikutusten turvaamiseksi. Luonnon monimuotoisuutta voidaan turvata

säästämällä ja ennallistamalla luonnontilaisia ympäristöjä, hillitsemällä ilmastonmuutosta ja torjumalla haitallisia vieraslajeja.

3.5 Rehevöitymisen hillitseminen

Rehevöitymisellä tarkoitetaan ravinteiden, kuten typen ja fosforin, määrän liiallista kasvua vesistöissä. Muun muassa maa- ja metsätalous, sekä teollisuus- ja jätevedet rehevöittävät Itämeren. Ravinteiden runsas määrä lisää perustuotantoa, mikä voi näkyä kesäisin valtavinakin leväkukintoina. Rehevöityminen vähentää hapen määrää vedessä ja voi johtaa hapettomiin merenpohjan alueisiin sekä aiheuttaa muutoksia lajistoissa. Toimenpiteiden tavoitteena on vähentää kaupungeista ja niiden valuma-alueilta eri lähteistä sisävesistöihin ja Itämereen tulevaa kiintoainetta ja rehevöittävien ravinteiden, fosforin ja typen, kuormitusta.

Jätevesien puhdistus koko eteläisen Kymenlaakson osalta on keskitetty Kotkan Mussalon puhdistamolle. Yhdyskuntien jätevesipuhdistuksen keskittäminen useiden pienien laitosten sijasta harvoin suurempiin parantaa jätevesien käsittelyn tehoa ja toimintavarmuutta ja vähentää purkupisteitä Itämereen. Viemäriverkoston saneerauksen lisäksi kiinteistökohtaisilla kunnostuksilla vuotovesimäärää ja puhdistamon puhdistustulosta voidaan parantaa ja näin mereen menevää kuormitusta vähentää.

Erosion vähentämistoimenpiteillä on mahdollista parantaa veden laatua ja vähentää maatalouden aiheuttamaa kiintoaine- ja ravinnekuormitusta. Maatalouden ympäristösopimuksissa käytettyjä menetelmiä, suojavyyhykkeitä ja -kaistoja, laskeutusaltaita, kosteikkoja ja pohjapatoja on käytetty irronneen ja virtaavan veden mukana kulkeutuvan kiintoainetta pysäyttämiseen. Kaupunki voi omistamiensa peltojen osalta pyrkiä vähentämään niiden aiheuttamia ravinnepestöjä vesistöihin.

Myös peltojen kipsikäsittely vähentää eroosiota ja leikkaa vesistöjä rehevöittävää fosforikuormitusta välittömästi. Hiiliviljelyssä taas ideana on kasvattaa viljelymenetelmien ja kasvivalintojen avulla maaperän hiilivarantoa. Samalla vähenee ravinteiden huuhtoutuminen, sillä kasvit pitävät vettä ja ravinteita.

Vesienhoidon tavoitteena on saavuttaa jokien, järvien ja rannikkovesien sekä pohjavesien hyvä tila sekä samalla estää hyvässä tilassa olevien vesien heikkeneminen. Koko Suomen kattavat vesienhoitosuunnitelmat ovat valmistuneet vuosille 2022-2027. Uuden kauden v. 2028-2033 vesienhoitosuunnitelmat valmistuvat v. 2027 loppuun mennessä.

Haja-asutusalueen asukkaan jätevesistä joutuu vesistöihin tätä nykyä keskimäärin noin kuusinkertaisesti rehevöittäviä fosforipesteitä verrattuna taajama-asukkaaseen, joka on vesihuoltolaitoksen viemäriin. Myös maalle rakennetuilla matonpesupaikoilla voidaan vähentää vesistökuormitusta verrattuna vesistöissä olevaan matonpesulaituriin.

Metsätalouden merkittävinä haittaa aiheutuu lisääntyneestä kiintoainetta huuhtoutumisesta. Kiinnittämällä huomiota kuntien metsätalouden vesiensuojelutoimiin, saadaan vähennettyä metsätalouden aiheuttamaa kuormitusta Itämeressä.

3.6 Yhteistyön ja osallisuuden lisääminen

Itämeren hyvän tilan saavuttaminen edellyttää yhteistyötä kaikkien meren valuma-alueella toimivien kesken. Valuma-alueen laajuus ja geopoliittinen tilanne aiheuttavat haasteita yhteistyölle, mutta yksittäisten toimien vaikutus ei ole riittävä vakavien ympäristöongelmien ratkaisemiseksi. Asukkaiden tietoisuus ja osallisuus Itämeren suojelussa on tärkeää, sillä kaupunkilaisten merkitykselliset kokemukset ja syy-seuraussuhteiden parempi hahmottaminen kasvattavat arvostusta merta kohtaan. Lisäksi se synnyttää poliittista painetta ja mahdollistaa vesiensuojelun resurssoinnin myös organisaatioiden päätöksenteossa.

4. TOIMENPITEET

Itämerihaasteen toimenpideohjelma kaudelle 2024–2028 koostuu erilaisista toteutettavista toimenpiteistä, jotka edistävät yhtä tai useampaa tavoitetta.

4.1 VAPAA-AJAN VENEILY

Toimenpide	Vastuutaho	Tilanne 2024	Toimenpide edistää seuraavia tavoitteita
Pienvenesatamien jätehuollon parantaminen rakentamalla alueelle lisää septitankkien sisällön vastaanottoasemia	Tekninen toimi	Lisätoimenpiteitä ei ole tehty. Ukkosaaren satamassa on septitankki ja kalasatamassa septityhjennykset menevät nykyään kunnan viemäriin.	Merten kestävä käytön edistäminen Haitallisten aineiden vähentäminen Rehevöitymisen hillitseminen
Huvivenesatamien jätehuollon parantaminen	Tekninen toimi	Lukollisia jätteenkeräyspisteitä saariston vapaa-ajan asukkaita varten on tullut kevään 2021 aikana Virolahdella Klamilan kalasatamaan, Virojoen urheilukentälle ja Kattilaisille Nopalantien risteykseen. Miehikkälässä keräyspisteitä on tullut maaliikennekeskuksen alueelle, pienjäteaseman yhteyteen ja Salo-Miehikkälän valaistun ladun paikoitusalueelle.	Roskaantumisen estäminen
Huvivenesatamien jätehuoltosuunnitelmien päivittäminen	Ympäristönsuojelu	Kalasataman jätehuoltosuunnitelman päivittämistä ei ole vielä tehty. Päivitys on suunnitteilla.	Merten kestävä käytön edistäminen Haitallisten aineiden vähentäminen Roskaantumisen estäminen Yhteistyön ja osallisuuden lisääminen

4.2 SUUNNITELMALLINEN VESIALUEIDEN KÄYTTÖ

Toimenpide	Vastuutaho	Tilanne 2024	Toimenpide edistää seuraavia tavoitteita
Hulevesien hallinnan ja rantojen suojavyöhykkeiden edistäminen sekä tulvariskien huomioiminen kaavoituksessa	Kaavoitus	Rantayleiskaavan yleisissä määräyksissä on määräys, että varsinkin loma-asunnon sijoittamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota riittävän suojapuuston jäämiseen rantaviivan ja rakennusten väliin.	Roskaantumisen estäminen Haitallisten aineiden vähentäminen Rehevöitymisen hillitseminen Luonnon

		Rakennetun alueen maisemakuva ja rantavyöhyke on säilytettävä mahdollisimman luonnonmukaisena. Vuonna 2020 voimaan tulleessa Leervikin rannan asemakaavassa kiinnitettiin erityistä huomiota rantapuuston säilyttämiseen ja tulvariskin huomioimiseen. Virolahden ja Miehikkälän ranta-alueiden kaavojen uudistus on parhaillaan käynnissä ja asian huomioimisesta on annettu lausunto.	monimuotoisuuden lisääminen Yhteistyön ja osallisuuden lisääminen
Rantojen ja vesialueiden hoito ja kunnostaminen ja salmien virtaamien parantaminen	Tekninen toimi	Rautalanselällä on alkamassa kunnostushanke.	Merten kestävän käytön edistäminen Luonnon monimuotoisuuden lisääminen

4.3 ROSKAANTUMISEN ESTÄMINEN

Toimenpide	Vastuutaho	Tilanne 2024	Toimenpide edistää seuraavia tavoitteita
Ranta-alueiden siivous ja roskienkeruu	Tekninen toimi, vapaaehtoiset	Tekninen toimi on sopinut Lions-yhdistyksen kanssa roskienkeruutalkoista Virolahden Leerviikin rannalla. Talkotoimintaa tullaan mahdollisuuksien mukaan järjestämään myös jatkossa.	Roskaantumisen estäminen
Jätteen keräyspisteiden kehittäminen ja laittomien kaatopaikkojen vähentäminen	Tekninen toimi ja ympäristönsuojelu	RINKI-ekopisteitä pyritään kehittämään saatujen palautteiden perusteella yhteistyössä Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy:n kanssa mm. säiliökokoja ja puristinlaitteita lisäämällä. Laittomat kaatopaikat tulevat ilmi lähinnä yleisöilmoitusten perusteella ja valvonta- ja siivoustyö on jatkuvaa niiden osalta. Miehikkälään pyritään saamaan RINKI:n muovinkeräyspiste, jota on toivottu paljon.	Roskaantumisen estäminen
Kunnan järjestämään jätehuoltoon siirtyminen	Tekninen toimi ja ympäristönsuojelu	Kuntien talousarviossa tavoitteena on siirtyä kunnan järjestämään jätehuoltoon. Sopimusperusteinen jätehuolto ei toimi ja	Roskaantumisen estäminen

		aiheuttaa osaltaan roskaantumista ja jätteen kuljettamista esimerkiksi huvivenesatamien yleisiin jätteenkeräyspisteisiin tai muihin asiaankuulumattomiin paikkoihin.	
--	--	--	--

4.4 JÄTEVEDET

Toimenpide	Vastuutaho	Tilanne 2024	Toimenpide edistää seuraavia tavoitteita
Jätevesiviemäriverkoston saneerausta lisätään	Vesihuoltolaitos	Jätevesiviemäriverkostot ovat melko pitkälle saneerattuja. Hailikujan kiinteistöt on liitetty pumppaamalla viemäriverkostoon. Kyöperkin jätevesipumppaamo oli tarkoitus uusida 2022. 2023 oli tarkoitus uusida 1-2 siirtolinjan pumppaamoja, lisäksi tieremonttien tai muun korjaustarpeen yhteydessä betonisia kaivoja uusitaan muovisiksi.	Haitallisten aineiden vähentäminen Rehevöitymisen hillitseminen
Jäteveden ylivuodot pyritään minimoimaan ja ylivuotoja minimoidaan erityisesti huonokuntoisia ja sekaviemäroityjä verkostonosia saneeraamalla	Vesihuoltolaitos	Betonisten kaivojen uusintaa vikaantumisten/ tieremonttien yhteydessä.	Haitallisten aineiden vähentäminen Rehevöitymisen hillitseminen
Kiinteistönomistajia kehoitetaan johtamaan kiinteistöjen kuivatus- ja sadevedet hulevesiviemäriin, jos ne johdetaan nykyisin jätevesi- tai sekaviemäriin	Vesihuoltolaitos	Virolahdella ja Miehikkälässä ei ole sekaviemärointia, mutta kiinteistöillä saattaa olla liitetty kuivatus- ja hulevesiputkia viemäriverkostoon. Kun kiinteistöillä tehdään viemärien korjausta, käydään tarkastamassa mihin salaoja- ja hulevedet on johdettu.	Haitallisten aineiden vähentäminen Rehevöitymisen hillitseminen
Virolahden Virojoen, Ravijoen ja Klamilan sekä Miehikkälän kirkonkylän ja Muurikkalan jätevedet johdetaan Kotkan Mussalon jätevedenpuhdistamolle siirtoviemäriä pitkin. Nuutniemen puhdistamo toimii ohitusvesien puhdistamona, jossa tarvittaessa käsitellään rankkasateiden ja lumen	Haminan Vesi, yhteistyö Kymen Veden, sekä Virolahden ja Miehikkälän kuntien vesihuoltolaitosten kanssa	Miehikkälässä uusittiin kesällä 2022 Lepänahontien viemärikaivojen vuotavat kansistot. Viemäriverkoston toiminta-alueiden päivitys on meneillään. Virojoen osalta toiminta alue on vahvistettu 2022. Virojoen toiminta-alueella ei tiettävästi ole liittymättömiä kiinteistöjä.	Merten kestävän käytön edistäminen Haitallisten aineiden vähentäminen Rehevöitymisen hillitseminen

<p>sulamisen aiheuttamat suuret tulvavirtaamat.</p> <p>Viemäriverkostoa on kehitetty ja laajennettu vesiensuojelun kannalta tärkeimmille haja-asutusalueille. Siirtoviemärien rakentaminen mahdollistaa asuinkiinteistöjen liittymisen viemäriverkoston uusilla alueilla. Erityiskohteina ovat vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen ulkopuolella olevat tiheästi asutut alueet, jotka ovat lähellä viemäriä</p>			
<p>Kunnat kannustavat vesiosuuskuntien perustamista rakennetuille haja-asutusalueille ja tukevat niiden toimintaa.</p>	<p>Tekninen toimi</p>	<p>Tällä hetkellä ei ole vireillä uusia vesiosuuskuntahankkeita. Virolahdella on viisi vesiosuuskuntaa, joilla on jätevesiverkosto ja ne ovat liittyneet kunnan verkostoon: Itä-Virojoen vesihuolto-osuuskunta, Pyterlahden vesiosuuskunta, Ravijoen vesiosuuskunta, Pyölin vesiosuuskunta ja Sydänkylän vesiosuuskunta. Miehikkälässä ei ole vesiosuuskuntia. Virolahti on ollut mukana Kymijoen vesi- ja ympäristö ry:n Neuvo Kymi 2017 ja Neuvo Kymi 2019 hankkeessa. Neuvo-hanke toimi pääasiassa alueilla, jonne ei ole tulossa keskitettyä viemäröintijärjestelmää.</p> <p>Viemäriverkostoa kehitetään edelleen osuuskuntapohjaisena. Pienillä vesiosuuskunnilla on haasteita ylläpitää toimintaansa. Vuoden 2021 aikana päätettiin Ravijoen vesiosuuskunnan siirtymisestä kunnan vesihuoltolaitokselle.</p>	<p>Merten kestävä käytön edistäminen</p> <p>Rehevöitymisen hillitseminen</p>
<p>Kunnat pyrkivät kunnostamaan haja-asutusalueilla olevien omien</p>	<p>Tekninen toimi</p>	<p>Jätevesijärjestelmien kunnostamisen määräaika ranta- ja</p>	<p>Merten kestävä käytön edistäminen</p> <p>Haitallisten aineiden</p>

kiinteistöjensä jätevesien käsittelyjärjestelmät määräysten edellyttämälle tasolle		pohjavesialueilla umpeutui 31.10.2019. Kuntien omat kiinteistöt ovat kunnossa.	vähentäminen
--	--	---	--------------

4.5 HAJAKUORMITUS

Toimenpide	Vastuutaho	Tilanne 2024	Toimenpide edistää seuraavia tavoitteita
Kuivan maan matonpesupaikkoja perustetaan lisää ja vanhoja vesistöissä olevia mattolaitureita poistetaan asteittain.	Tekninen toimi, ympäristönsuojelu neuvonnan osalta	Virolahdella on kaksi ja Miehikkälässä yksi kuivanmaan pesupaikka.	Merten kestävän käytön edistäminen Haitallisten aineiden vähentäminen Rehevöitymisen hillitseminen

4.6 MAATALOUS

Toimenpide	Vastuutaho	Tilanne 2024	Toimenpide edistää seuraavia tavoitteita
Selvitetään alueella sijaitsevat eläinsuojat ja tarkastetaan niiden lannan varastointitilat ja lannan käyttö. Tarkastuksia kohdennetaan erityisesti hevostalleihin, joissa esiintyy enemmän lantaongelmia	Ympäristönsuojelu ja maaseutupalvelut	Eläinsuojien lannan varastointitilojen ja lannan käyttöön liittyvät tarkastukset ovat kesken, tarkastuksia jatketaan. Hevosten pitäjiä on tullut ilmoittautua eläintenpitäjerekisteriin v. 2020 loppuun mennessä. Lannan varastoinnista keskustellaan eläintenpitäjien kanssa myös ympäristölupien tarkastuskäyntien yhteydessä. Ympäristönsuojelu antaa lausuntoja ympäristönäkökulman huomioimisesta lantaloiden rakennuslupien yhteydessä. Ympäristötarkastaja piti syksyllä 2022 Harjun maatalousoppilaitoksen hevosalan opiskelijoille iltapäivän mittaisen oppitunnin koskien hevostallien ympäristönsuojelua ja erityisesti vesien suojelua edistäviä toimia.	Haitallisten aineiden vähentäminen Rehevöitymisen hillitseminen
Pyritään mahdollisuuksien mukaan löytämään lannan vastaanottajia	Ympäristönsuojelu ja maaseutupalvelut	Virolahdelle perustetun Haminan Energian biokaasulaitoksen toiminta on ollut pysähdyksissä.	Haitallisten aineiden vähentäminen Rehevöitymisen hillitseminen

		Alueella on tarjolla eri yritysten maksullisia lava/noutopalveluita.	
Uudet maaseutuyrittäjät otetaan heti mukaan maaseutupalvelujen ja ympäristönsuojelun yhteisen neuvonnan piiriin. Neuvontaa suoritetaan mm. tila- ja yrityskäyntien muodossa	Ympäristönsuojelu ja maaseutupalvelut	Neuvontatyötä uusien maaseutuyrittäjien kohdalla on tehty ja jatketaan edelleen yhteistyössä maaseutupalvelujen ja ympäristönsuojelun kanssa ja tarvittaessa tehdään tila- ja yrityskäyntejä. Maaseutupalvelut toimittavat pyydettyä ympäristönsuojelulle EPR:stä ajantasaiset raportit kuntien eläimistä. Rekisterin tiedot on tarkistettu loppuvuodesta 2022.	Haitallisten aineiden vähentäminen Rehevöitymisen hillitseminen Yhteistyön ja osallisuuden lisääminen
Viljelijöitä kannustetaan mm. tiedottamalla ja neuvonnalla lohko-kohtaisiin toimenpiteiden/ ympäristösopimuksien mukaisiin maatalouden vesiensuojelua edistäviin toimenpiteisiin (mm. suojavaikohyökkien perustaminen, laskeutusaltaiden, kosteikkojen ja pohjapatojen rakentaminen). Toteutuskanavina ovat mm. maaseutupalvelujen asiakasneuvonta ja lähetettävät viljelijäkirjeet sekä ympäristönsuojelun tarkastuskäynnit, joiden yhteydessä toimenpiteitä ja tietoa niistä voidaan jakaa. Viljelijöille pidettävissä koulutuksissa tiedotetaan lisäksi maatalouden ympäristösopimusten tarjoamista vesiensuojelulle hyödyllisistä vaihtoehdoista.	Ympäristönsuojelu ja maaseutupalvelut	Vuonna 2022 maaseutupalvelut lähetti viljelijöille tiedotteen, jonka yhteydessä lähti ympäristönsuojelun liite vesienhoitosuunnitelmist a. Vuosina 2023-2024 maaseutupalvelut on pitänyt useita teams- ja lähikoulutuksia yhteistyössä Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen ja Kouvolan maaseutupalveluiden ja Lappeenrannan yhteistoiminta-alueen kanssa liittyen uuteen CAP-tukikauteen, sen sisältämän uuden ympäristökorvauksen ja ympäristösopimusten ehtoihin. Alueella on käytössä kierrätyslannoitteita. Huhtikuussa 2024 kaikille yhteistoiminta-alueen tiloille järjestettiin peltotukikoulutus sekä tiedotettiin tukimuutoksista sähköpostitse.	Haitallisten aineiden vähentäminen Rehevöitymisen hillitseminen Luonnon monimuotoisuuden lisääminen
Viljelijöitä tiedotetaan peltojen kipsikäsitteilyn ja hiiliviljelyn mahdollisuuksista	Ympäristönsuojelu ja maaseutupalvelut	Kaakkois-Suomen tukihakuwebinaarissa 26.4.2022 Niklas Grönroos Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta kertoi Kipsi-hankkeesta. Puheenvuorossa esiteltiin kipsikäsitteilyä ja sen	Haitallisten aineiden vähentäminen Rehevöitymisen hillitseminen

		mahdollisuuksia maanviljelyssä ja kipsikäsittelyn hakemista. Vuonna 2024 viljelijöitä tiedotetaan kipsikäsittelyn hakemisprosessista.	
Viljelijöitä tiedotetaan vesienhoitosuunnitelman vuosien 2028-2033 maataloutta koskevista tavoitteista ja toimenpiteistä vesienhoitosuunnitelman valmistuttua v. 2027	Ympäristönsuojelu ja maaseutupalvelut	Ehdotukset vesienhoitosuunnitelmiksi ja tulvariskien hallintasuunnitelmiksi vuosille 2022–2027 ovat valmistuneet vuonna 2021. Kevään 2022 viljelijäkirjeessä on tiedotettu maataloutta koskevista toimenpiteistä. Harjun Oppimiskeskuksessa järjestettiin 15.11.2022 tiedotustilaisuus, jossa kerrottiin mahdollisesti Ravijoen valuma-alueen kunnostamiseen liittyvästä hankkeesta.	Haitallisten aineiden vähentäminen Rehevöitymisen hillitseminen
Kuntien vuokrapeltoja ohjataan esimerkkipeltoiksi maatalouden vesiensuojelutoimenpiteiden osalta. Kuntien omistamat pellot (alle 15 ha kummallakin kunnalla) ja niiden viljelykunto tarkastetaan ja määritetään niille tarkennetut toimenpiteet yhteistyössä viljelijän kanssa (esim. suojavyöhykkeet, suorakylvömenetelmän käyttäminen, laskeutusaltaat, ravinnetaseet).	Maaseutupalvelut	Miehikkälässä kaupungilta vuokralla peltoja 10,73 ha ja Virolahdella 3,41 ha. Molemmissa kunnissa vuokrasopimukset ovat voimassa ja pellot viljelyssä.	Haitallisten aineiden vähentäminen Rehevöitymisen hillitseminen Luonnon monimuotoisuuden lisääminen
Kaikille eläintiloille tehtävien tarkastuskäyntien yhteydessä (ympäristönsuojelu) kiinnitetään huomiota eläinsuojan ja maitohuonejätevesien käsittelyjärjestelmiin ja annetaan tiloille neuvoja ja tietoa jätevesien käsittelyyn ja tehostamiseen liittyen.	Ympäristönsuojelu ja maaseutupalvelut	Työtä jatketaan edelleen tarkastusten yhteydessä.	Rehevöitymisen hillitseminen

4.7 METSÄTALOUS

Toimenpide	Vastuutaho	Tilanne 2024	Toimenpide edistää seuraavia tavoitteita
------------	------------	--------------	--

Metsätalouden vesiensuojelukeinojen käyttöönoton edistäminen kuntien omistamissa metsissä	Tekninen toimi	Vesiensuojelutoimia ei ole vielä erikseen käsitelty kuntien metsätaloussuunnitelmissa. Suunnitelmissa on jo nykyisellään otettu huomioon Metso kohteet kuten purojen varret ja lähteet	Rehevöitymisen hillitseminen Luonnon monimuotoisuuden edistäminen
---	----------------	--	--

4.8 UUSI: KALAKANNAT JA VIRKISTYSKÄYTTÖ

Toimenpide	Vastuutaho	Tilanne 2024	Toimenpide edistää seuraavia tavoitteita
Kunnat edistävät kalakantojen kestävää hyödyntämistä ja virkistyskäytön turvaamista	Tekninen toimi	Virolahden osalta annettu lausunto kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmasta v. 2024 yhteistyössä Haminan kanssa	Merten kestävän käytön edistäminen Yhteistyön ja osallisuuden lisääminen

4.9 UUSI: VIERASLAJIEN TORJUNTA

Toimenpide	Vastuutaho	Tilanne 2024	Toimenpide edistää seuraavia tavoitteita
Tehostetaan vieraslajien torjuntaa	Tekninen toimi	Rakolan vanha kaatopaikka niitetään kerran vuodessa. Vieraslajeja hävitetään muiden töiden ohessa tai niitä tavattaessa.	Luonnon monimuotoisuuden lisääminen Yhteistyön ja osallisuuden lisääminen

4.10 ITÄMERITIE TOISUUDEN LISÄÄMINEN

Toimenpide	Vastuutaho	Tilanne 2024	Toimenpide edistää seuraavia tavoitteita
Kunnan asukkaita ja yrityksiä informoidaan Itämeren tilasta ja keinoista tilan parantamiseksi mm. luomalla ympäristönsuojelun Internet-sivuille Itämeri-aiheinen teema	Ympäristönsuojelu	Internet-sivuja on päivitetty.	Yhteistyön ja osallisuuden lisääminen
Itämeri-toimenpideohjelmasta laaditaan esite, jossa esitetään toimenpideohjelman lisäksi myös muuta Itämeri-tietoutta. Esite laitetaan saataville mm. kaupungin asiakaspalveluun ja kirjastoihin sekä sähköisenä versiona ympäristönsuojelun perustettaville Itämeri-aiheisille sivuille	Ympäristönsuojelu	Esitettä on päivitetty ja se on ollut saatava internet-sivuilla sekä kirjastossa ja asiakaspalvelussa.	Yhteistyön ja osallisuuden lisääminen

5. Esimerkkejä jo toteutetuista toimenpiteistä

Jätevesien puhdistuksen parantaminen

- Virolahden Virojoen, Ravijoen ja Klamilan sekä Miehikkälän kirkonkylän ja Muurikkalan jätevedet johdetaan Kotkan Mussalon jätevedenpuhdistamolle siirtoviemäriä pitkin vuodesta 2011 alkaen.
- Miehikkälässä siirtoviemäri Suur-Miehikkälään on valmistunut keväällä 2018.

Haja- ja loma-asutuksen jätevesien neuvontahankkeet

- Virolahti ja Miehikkälä oli mukana Kymijoen vesi- ja ympäristö ry:n hallinnoimassa NEUVO-hajajätevesien neuvontahankkeessa vuosina 2011-2014. Hanke jatkui NEUVO Kymi hankkeena v. 2017 ja edelleen nimellä Neuvo Kymi 2018 hankkeena vuonna 2018. Vuonna 2019 hanke toimii nimellä Neuvo Kymi 2019. Hanke ja hankkeen neuvontatyö päättyi 31.10.2019. Hankkeen aikana tehtiin neuvontatyötä erilaisissa yleisötilaisuuksissa sekä tarjottiin neuvontaa asukkaita palvelevassa jätevesineuvolassa ja tiedotettiin jätevesien käsittelyyn liittyvistä asioista, kuten ympäristönsuojelulain hajajätevesiä koskevasta sisällöstä.
- Virolahden ja Miehikkälän vapaa-ajan asuntojen omistajille on lähetetty tiedotteet jätevesijärjestelmien kunnostamisesta. Lisäksi tiedote on julkaistu Haminan ympäristönsuojelun internet-sivuilla sekä kaupungin ns. kesälehdessä yhdessä muiden tiedotteiden kanssa. Lisäksi jätevesitiedotusta on lisätty internet-sivujen kautta tiedottamalla esimerkiksi Jätevesiviikosta.

Maatalous

- Ympäristönsuojelu on laatinut hevostalliohjeen.
- Lantalatarkastuksia on suoritettu tiloille Virolahdella.

Itämeritietoisuuden lisääminen

- Ympäristöviranomaisen nettisivuille on luotu Itämeri-aiheinen teema, sivu on linkitetty Virolahden ja Miehikkälän kuntien internetsivuille.
- Itämeri-toimenpideohjelmasta kertova esite on tehty.
- Kuntalaisia on valistettu alueen vesien tilasta SEVIRA-hankkeen yhteydessä toteutetun kyselyn avulla, sekä kuultu kuntalaisten mielipiteitä vesien tilaan liittyen.

6. Toimenpideohjelman päivittäminen ja toimien rahoittaminen

Toimenpideohjelma päivitetään vuosittain toukokuun loppuun mennessä. Päivittämisen yhteydessä selvitetään mm. toimenpiteiden toteutustilanne ja toimenpideohjelmaan mukaan voidaan ottaa myös lisää toimenpiteitä Itämeren tilan parantamiseksi. Toimenpideohjelman tarkistamisesta vastaa ympäristönsuojelu.

Itämeri-toimenpideohjelman mukaiset käytännön toimenpiteet toteutetaan pääosin hallintokuntien vuotuisten määrärahojen puitteissa.

